

AGDER FYLKESKOMMUNE

Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon

Heidi Johansen, 37 01 78 31

Innspill til meldinger om oppstart av reguleringsplanarbeidene for Bøylestad Energipark og utvidelse av Bøylestadveien i Froland kommune

Vi viser til brev mottatt 25.09.25 fra Froland kommune med melding om påbegynt reguleringsplanarbeid for Bøylestad Energipark, og til brev mottatt 22.09.25 fra Agder fylkeskommune med melding om påbegynt reguleringsplanarbeid for utvidelse av Bøylestadveien. Statsforvalteren meldte opp begge planarbeidene for drøfting i planforum 13.11.25, og ble innvilget utsettelse av frist for innspill til 21.11.25 for begge planarbeidene, jf. e-poster av 24.10.25 fra Froland kommune og 06.11.25 fra Agder fylkeskommune.

Statsforvalteren har vurdert det som mest hensiktsmessig å uttale seg samlet i ett felles brev til de to mottatte oppstartsmeldingene.

STATSFORVALTERENS OVERORDNEDE VURDERING

Statsforvalterens overordnede vurdering av oppstartsmeldingene for de to reguleringsplanarbeidene «Bøylestad energipark» og «Utvidelse av Bøylestadveien», er at disse hverken samlet eller hver for seg svarer ut hvordan vilkårene fastsatt i Kommunal- og distriktsdepartementets (KDDs) vedtak av juni 2024 og bestemmelser i gjeldende kommuneplanens arealdel for Froland skal følges opp/ivaretas i det videre planarbeidet.

Vi legger til grunn at planprogram/planinitiativ (ev. et felles dokument for begge planer) utbedres med tydelige felles eller samsvarende redegjørelser av hvordan planarbeidene skal svare ut vilkårene i KDDs vedtak. Videre må det fremgå hvordan planarbeidene og planprosessene skal koordineres, behovet for utredninger/analyser og

alternativsvurderinger, hvordan samlet vurdering av konsekvenser (sumvirkninger) for de to planene skal vurderes, og hvilket av de to planarbeidene som «tar ansvar» for utarbeidelse av disse. Vi gir også faglig råd om felles koordinering av informasjonsdeling/informasjonsmøter. Vi viser til øvrige innspill i dette brevet og ber om at disse følges opp i videre planarbeid.

FORMÅL

Formålet med planarbeidet for Bøylestad Energipark er å legge til rette for kraftforedlende industri eller andre former for næringsvirksomhet som er omfattet av Veikart 2.0 Grønt industriløft. Formålet med planarbeidet for utvidelse av Bøylestadveien er *«å legge til rette for at dagens fylkesveg kan bli mer robust og tryggere, i takt med økt trinnvis belastning fra Bøylestad næringsområdet»*.

PLANSTATUS

Planområdet for Bøylestad energipark er uregulert, og er i kommuneplanens arealdel 2023-2033 avsatt til næringsbebyggelse (område W), og «andre typer anlegg», og omfattes av følgende hensynssoner/faresoner: H310 (ras og skredfare), H320 (flomfare), H370 (høyspenning), H560 (bevaring av naturmiljø) og H570 (bevaring kulturmiljø).

Planområdet for utvidelse av Bøylestadveien omfatter eksisterende del av Bøylestadveien med tilgrensende sidearealer i varierende bredde, og strekker seg fra og med rundkjøringen ved Blakstad bru og nordover frem til Mossevatnet. Veistrekningen er i kommuneplanens arealdel angitt med samferdselslinje (hovedvei), og planområdet omfatter flere ulike arealfomål for bebyggelse samt LNF- formål. Flere ulike deler av veistrekningen berøres av ulike faresoner og hensynssoner. Deler av veistrekningen ligger innenfor byggeforbudsgrense for vann og vassdrag (Nidelva) og/eller jernbanen, eller er omfattet av rekkefølgekrav for utbygging av boligfeltet Toksåsen: *Sikring av fortau fram til Blakstad stasjon*.

HISTORIKK OG RAMMEVILKÅR FOR PLANARBEIDENE

Ved revisjon av kommuneplanens arealdel i 2022 fremmet Statsforvalteren innsigelse til forslag om nytt næringsområde på Bøylestad, jf. brev av 23.09.2022. Innsigelsen ble oversendt Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD), og i vedtaket fra KDD av juni 2024 satte departementet en rekke vilkår og føringer for det videre planarbeid for næringsområdet på Bøylestad, inkludert adkomstløsning. Melding som nå er sendt ut med varsel om oppstart av reguleringsplanarbeid for Bøylestad Energipark samsvarer med området som den gang ble bragt inn for departementet.

Rammevilkårene for de to planarbeidene er gitt i vedtak fra KDD av juni 2024, innsigelse fra Statsforvalteren i Agder av 23.09.2022 og i bestemmelsene tilhørende kommuneplanens arealdel for Froland kommune 2023-2033. Av hensyn til saksbehandling er rammevilkårene for de to planarbeidene oppsummert i de etterfølgende avsnittene. Vi gjør oppmerksom på at oppsummeringen ikke er uttømmende, og henviser til ovennevnte dokumenter for den fullstendige oversikten.

Føringar fra Kommunal- og distriktsdepartementets planvedtak fra juni 2024

I departementets planvedtak av juni 2024 avsettes et område på Bøylestad til næringsformål, med endrede bestemmelser fra kommunens planforslag. I vedtaksbrevet er det også satt vilkår for gjennomføring/innhold i planarbeidet, og de vilkår som er vurdert som relevante for vår uttalelse er gjengitt under.

- «Punkt 1.20.2 w. i planføresegnene får eit tillegg om at detaljreguleringsplan for ny vegløyising må vere vedteke før kommunen kan vedta detaljreguleringsplan for næringsområdet.»
- «Maksimalt 1600 dekar skal regulerast til næringsføremål og andre utbyggingsføremål.»

Vedtaket fra KDD setter også vilkår for blant annet type næringsvirksomhet, tilrettelegging og planering og forurensning (sulfid og kjølevann). Videre fremgår at:

- Departementet føreset at det blir gjennomført ei formell konsekvensutgreiing av verknadene for naturmangfald før ei endeleg avgrensing av utbyggingsområdet blir gjort i detaljreguleringa. (s. 7)
- I den kommande konsekvensutgreiinga av reguleringsplanen må kommunen og tiltakshavar merkje seg dei spørsmåla og innvendingane som statsforvaltaren har hatt til konsekvensutgreiinga på kommuneplannivået, og sørgje for å svare ut desse på ein god måte. (s. 8)
- Konsekvensane av ei utbygging av området må dessutan vurderast i samanheng med eit konkret forslag til tilkomstveg. (s. 8)
- Det er i kommuneplanen ikkje avklart kva areal innanfor det avsette området på 4000 dekar som kan byggast ut, og kva som ikkje kan det. (...). Det inneber òg at eventuelle motsegner frå regionale og statlege styresmakter basert på ny kunnskap som kjem fram i reguleringsprosessen, ikkje vil vere å rekne som ein omkamp etter plan- og bygningsloven § 5-5. (s. 9)
- I arbeidet med reguleringsplanen må omsyn til naturmangfald vere styrande for kva areal som blir regulert til utbyggingsføremål, og kva som ikkje skal byggast ned for å ta vare på viktige naturtype og raudlista artar. (s. 9)

Utdrag fra Statsforvalterens vurderinger i høringsuttalelse med innsigelse av 23.09.2022

Som KDD viser til i sin innsigelsesavgjørelse, skal spørsmål og innvendinger som fremgår i Statsforvalterens høringsuttalelse med innsigelse 23.9.2022 måtte behandles i detaljplanarbeidene det nå er meldt oppstart på. I vårt brev pekte vi blant annet på at nødvendig infrastruktur som blant annet veiadkomst og kjølevann ikke var tilstrekkelig redegjort for, og at kunnskapsgrunnlaget for den samlede konsekvensen av foreslåtte nye næringsområde var meget mangelfullt. Videre pekte vi på at avbøtende tiltak knyttet til natur- og friluftslivsverdier ikke var tilstrekkelig sikret, og at planforslaget manglet vurdering av konsekvenser for økologiske funksjonsområder. Vi pekte på metodiske feil og mangler ved konsekvensutredningen, og at planforslaget manglet vurderinger av samlede virkninger på det området som influeres av foreslåtte næringsområde. Under avsnitt om uavklarte forhold skrev vi avslutningsvis følgende: «I sum vurderer vi at konsekvensutredningsplikten ikke er oppfylt. Det forhold at konsekvensvurderingen av et såpass omfattende tiltak har så dårlig kvalitet vurderes som meget uheldig. Blant annet medfører det etter vår vurdering at det samlede konfliktpotensialet av tiltaket ikke blir tilfredsstillende belyst, blir til dels feilaktig fremstilt, samt at medvirkning vanskelig gjøres.»

Krav i kommuneplanens arealdel 2023-2033

I kommuneplanens arealdel 2023-2033 for Froland kommune er det gitt vilkår og rekkefølgekrav for næringsområdet på Bøylestad. Vi har i denne sammenheng vurdert det som hensiktsmessig å gjengi følgende:

1.24.2 bokstav w

- Innenfor avsatt område for kraftkrevende industri kan maksimalt 1600 daa reguleres til næringsformål og andre utbyggingsformål.
- Detaljreguleringsplan for ny veiløsning må være vedtatt før detalreguleringsplanen for næringsområdet kan vedtas.
- Før utbyggingsområdet kan igangsettes skal ny vei i veiklasse N100 med 2 felts vei og midtstripe være etablert. Den skal være godkjent for frakt av farlig gods. Planforslaget må vedlegges transportanalyse hvor transportarbeid og trafikkmengde, under byggefase og framtidig drift, blir vurdert.
- Kjølevannsanlegget og renseanlegget skal prosjekteres slik at de ikke forurenses Mossevatnet eller Nidelva. Utslipp av kjølevann skal ikke påvirke naturlig temperaturen i vannet til Mossevatnet og Nidelva. Planforslaget skal utformes jf. Kravene stilt i vannressursloven § 23.

3.1.1 Bøylestad Energipark

- Arealet skal brukes til kraftkrevende industri eller andre former for næringsvirksomhet som er omfattet av Veikart 2.0 Grønt industriløft.
- Maksimalt 1600 daa skal reguleres til næringsformål og andre utbyggingsformål.
- Tilrettelegging og planering av området skal ikke skje før detaljreguleringen er vedtatt.
- Faren for forurensing fra sulfidholdig berggrunn og virkninger av eventuelt utslipp av oppvarmet vann i lakseførende vassdrag skal utredes i detaljreguleringsplanen.

STATSFORVALTERENS VURDERING

Vi viser til Statsforvalterens overordnede vurdering i innledningen av dette brev. Bakgrunnen for disse vurderingene følger under.

Planinitiativet for utvidelse av Bøylestadveien sier at formålet er å legge til rette for at *dagens fylkesveg kan bli mer robust og tryggere, i takt med økt trinnvis belastning fra Bøylestad næringsområdet*. Vi er usikre på hvordan sistnevnte skal forstås. Vi gjør imidlertid oppmerksom på at planvedtaket fra KDD innebærer at regulert veiadkomst, som skal være vedtatt før det kan vedtas detaljregulering for industriområdet (Bøylestad energipark), må ha en standard/kapasitet som er dimensjonert for trafiksikker trafikkavvikling og de transportmengder og transporttyper som detaljregulering for industriområde åpner for totalt sett. En veiløsning som ikke er dimensjonert for de typer og det totale omfanget av virksomheter som detaljreguleringen for Bøylestad energipark åpner for, **oppfyller ikke dette vilkåret i vedtaket fra KDD.**

Planprogrammet for industriområdet sier at prosessen med ovennevnte rekkefølgekrav knyttet til vei skal håndteres av fylkeskommunen, mens det i planinitiativet for utvidelse av Bøylestadveien står

at det er planarbeidet for industriområdet som bør vurdere rekkefølgekravet knyttet til vei, samt tilhørende transportanalyser.

Verken i plandokumentene for «Bøylestad energipark» eller i plandokumentene for «Utvidelse av Bøylestadveien» er foreslåtte løsninger med punktutbedringer av Bøylestadveien vurdert opp mot kravet i kommuneplanens arealdel om en veistandard (dimensjoneringsklasse, jf. SVV) med 2-felt og midtstripe. I planinitiativet for Bøylestadveien er det gitt relativt grundige beskrivelser av dagens situasjon og de begrensninger som gjelder langs veistrekningen som følge av blant annet mistanke om krevende fjelltype, utfordrende grunnforhold, nærhet til jernbane og registrerte stein- og jordskred. Det fremgår videre at det i en periode mellom 2010-2025 er registrert 10 trafikkulykker hvor alle er enslig utforkjøringsulykker. Det er også påpekt at bratte partier langs veien vil være utfordrende for fremkommelighet for tunge biler på glatt føre. I mottatte oppstartsmeldinger er det ikke redegjort for dagens kapasitet og faktiske tålegrense hva gjelder trafikkmengde og anleggs- og godstransport langs veistrekningen, og hvorvidt planlagte utbedring vil øke dagens kapasitet. Det er opplyst at det ikke vil bli regulert fortau eller gang- og sykkelveg i detaljreguleringen av veien.

Det er heller ikke redegjort for hvilket av de to planarbeidene som, på bakgrunn av planlagte virksomheter, skal ha ansvar for å fremskaffe datagrunnlag/beregningsgrunnlag og utarbeide en transportanalyse som synliggjør blant annet transportbehov, trafikkmengder, typer transport (anlegg, person, gods), og foretrukne kjøremønstre/adkomstveier.

I mottatte dokumenter er det heller ikke redegjort for hvem som har ansvar for å følge opp krav i vedtak fra KDD om samlet vurdering av konsekvenser av begge planarbeidene. Vi viser til planforum 13.11.25 der vi var tydelig på at de to planarbeidene må ses i sammenheng, blant annet i forbindelse med samlet vurdering av konsekvenser og kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 10.

PLANPROGRAM OG KONSEKVENsutREDNING

I mottatte oppstartsmeldinger er det vurdert at detaljreguleringen for Bøylestad energipark utløser krav om konsekvensutredning og planprogram, mens det for reguleringsplanarbeidet for utvidelse av Bøylestadveien vises til at omfanget av tiltaket vil være begrenset, og at planarbeidet derfor ikke utløser krav om konsekvensutredning.

Utvidelse av Bøylestadveien

Vi viser til oppsummering i «Planinitiativ og vurdering av KU» tilhørende planarbeidet for Bøylestadveien, der det står at «konsekvensene av tiltaket ikke vil bli vurdert». Vi viser til plan- og bygningslovens formålsparagraf fjerde ledd, som sier at planleggingens konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives. Videre følger det av pbl. § 4-2 at planens virkninger skal beskrives. Uavhengig av om forskrift om konsekvensutredninger slår inn, forventer vi at det foretas utredning av alle relevante forhold i tilstrekkelig grad, og at det som grunnlag for slike vurderinger foreligger tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. Vi viser også til forvaltningsloven § 17 første ledd som sier at «Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes».

I planinitiativet mangler redegjørelse og opplysninger om hvilke trafikkmengder veien skal håndtere. Dette må beskrives. I vurderingene av om planarbeidet utløser krav om konsekvensutredning er det vurdert at tema/hensyn til barn og unge og støy, ikke er relevant/vil bli påvirket. Vi viser til krav om en samlet vurdering av konsekvensene av reguleringsplanen for Bøylestadveien og Bøylestad energipark, og mener det er nærliggende å anta at det vil være forhold tilknyttet veiplanen som er aktuelle å konsekvensutrede, herunder hensynet til barn og unge og støy (anleggsfaser og drift).

Bøylestad energipark

I forskrift om konsekvensutredninger § 14 *Krav til innholdet i planprogram og melding med forslag til utredningsprogram* stilles det konkrete krav til innhold i et planprogram. Etter vår vurdering er flere av kravene ikke fulgt opp/svart ut i foreliggende planprogram for Bøylestad energipark. Vi vurderer det som vesentlige feil/mangler at blant annet flere utredningstema, jf. KU-forskriften § 21, ikke skal konsekventredes, og at det ikke er lagt opp til utredning av ulike utbyggingsalternativer.

Tiltak og problemstillinger og utredningsbehov

I kapittel 2.4.3 listes opp flere industri typer, men det er ikke gitt informasjon om eksempelvis forventet arealbehov, hvorvidt industri typen vil utløse liten eller stor økning i trafikkmengder eller transporttyper. Det er heller ikke redegjort for i hvilken grad de ulike industri typene vil medføre forurensning/ulempes for omgivelsene, og det anses blant annet som en vesentlig mangel at planprogrammet ikke omtaler problemstillinger knyttet kjølevannsløsninger. Industri typer som krever store fotavtrykk vil kunne gjøre det vanskelig å følge opp vilkår og nasjonale føringer om å hensynta naturverdier og myrområder, samt vil være mer krevende mht massehåndtering. Vi stiller også spørsmål ved hvorfor ikke problemstillinger tilknyttet økte trafikkmengder, trafiksikkerhet samt begrenset kapasitet på Bøylestadveien er problematisert. Vi viser til at planprogrammet kan anses som samfunnets kontrakt med utbyggerne. Det er derfor avgjørende at dette er så konkret og avklarende som mulig, slik at alle berørte parter kan være trygge på at deres interesser blir behandlet i planarbeidet. Dette vil også bidra til å skape mer forutsigbarhet for alle parter.

Utredningstema

I planprogrammet er det listet opp hvilke tema som skal konsekvensutredes og hvilke som kun skal omtales i planbeskrivelsen. Vi viser i denne forbindelse til avsnitt over som omtaler pbl. § 4-2 og forvaltningsloven § 17 første ledd. Vi legger til grunn at forhold knyttet til anleggsfasen konsekvensutredes som konstatert i starten av kapittel 5. I denne forbindelse gjør vi oppmerksom på at massehåndtering, herunder virkningene av arealbeslag, forurensning, trafiksikkerhet, støy mm, må konsekvensutredes. Videre viser vi til KU-forskriften § 21, og ber om at beredskap og ulykkesrisiko, transportbehov, energiforbruk og energiløsninger, gang- og sykkelveinett samt barn og unges oppvekstvilkår også inngår som egne utredningstema.

Vi viser til KU-forskriften § 17 siste ledd som sier at «*Det skal utarbeides et ikke-teknisk sammendrag av konsekvensutredningen.*». Så vidt vi kan se mangler planprogrammet beskrivelse av hvordan dette skal gjennomføres/fremstilles.

Utbyggingsalternativer

Vi viser til KU-forskriften § 14 bokstav c, og minner om at et planprogram må beskrive utbyggingsalternativer som anses å være realistiske og relevante å utrede. Etter vår vurdering vil en konsekvensutredning i tråd med foreliggende planprogram og med kun ett utredningsalternativ, ikke være i tråd med KU-forskriften, og heller ikke KU-metodikken M-1941. Dette vil kunne resultere i et mangelfullt vurderings- og beslutningsgrunnlag, og vil kunne skape stor usikkerhet om hvorvidt riktig alternativ legges til grunn for reguleringsplanarbeidet.

Vi anser utbyggingsalternativer som et sentralt verktøy i konsekvensutredningen av planarbeidet. Dette for å synliggjøre og finne frem til de løsninger som best ivaretar hensynet til blant annet naturmangfold, landskap, myr, og vannmiljø. I dette planarbeidet vil utredning av ulike alternativer også være spesielt relevant for å synliggjøre og kunne sammenligne konsekvenser av ulike typer og omfang av industrivirksomheter, eksempelvis knyttet til trafikkmengder og kjølevann.

Samlet vurdering av konsekvenser av begge planarbeidene

Vi viser til ovennevnte rammevilkår som krever at det gjøres en samlet vurdering av konsekvensene for begge planarbeidene, og ber om at planprogrammet beskriver hvordan dette skal gjennomføres og fremstilles, og hvilke utredningstema som skal inngå i en slik vurdering. Vi ber om at det tydeliggjøres hvilket planarbeid som har «ansvar for» gjennomføring, herunder også kvalitetssikring av dette arbeidet.

Influensområder

Vi legger til grunn at det for alle utredningstema gjøres grundige vurderinger av utstrekning og omfang av influensområder, og at konsekvensene for influensområder utredes tilstrekkelig. For klima og miljøtema vises det til håndbok M-1941. Vi minner om at feil avgrensninger av influensområder, eller manglende vurderinger av påvirkninger på influensområder, kan gi følgefeil i videre konsekvensutredning.

Vi ber om at planprogrammet utbedres i tråd med innspillene over.

INNSPILL TIL VIDERE PLANARBEID OG UTVALGTE UTEDNINGSTEMA

Vi viser til Agder fylkeskommune sitt pågående arbeid med Regional plan for grønn industri og energi. Det er viktig at planarbeidet for Bøylestad energipark ses i sammenheng med dette arbeidet, blant annet når det skal innhentes kunnskap og datagrunnlag om tilgjengelig energi og hovedledningsnett, og i forbindelse med konsekvensutredning av energibehov, energiløsninger og planarbeidets påvirkning på energiforsyning i regionen.

Naturmangfold og myr

Vi viser til håndbok M-1941 del 3 kapittel 1.2 vedr. krav til kunnskapsgrunnlag for naturmangfold, og forutsetter at det innhentes tilstrekkelig kunnskap gjennom eksisterende informasjon og ny kartlegging, herunder innenfor alle registreringskategorier. Se tabell 1-1 og tilhørende beskrivelser i ovennevnte henvisning. Vi viser også til miljørapporter utarbeidet i forbindelse med planlegging av ny 132 kV Bøylestad – Eyde som omfatter relevant kunnskap.

Vi viser videre til brev fra KDD av 8.10.25 om «*Oppfølging av plansaker som legger opp til nedbygging av natur*», som er sendt ut i forbindelse med at det er sendt på høringer et forslag til endringer i plan- og bygningsloven om forbud mot nedbygging av myr. I brevet heter det følgende:

Våtmark, og særlig myr, er viktig for karbonlagring, klimatilpasning og naturmangfold. I forbindelse med høring av lovforslaget vil vi understreke at kommunene allerede har et ansvar for å ta vare på myr ved utarbeidelse av nye planer. Kommunene bør også vurdere behovet for å revidere gjeldende planer, og ta ut eller redusere områder der det åpnes for nedbygging av myr. Statsforvalterne har ansvar for å følge opp de nasjonale føringene om myr, og må legge vekt på tidlig medvirkning og god dialog med kommunene i planprosessene.

I brevet viser KDD til eksisterende dokumenter der regjeringen har gitt føringer for å unngå nedbygging av myr, herunder Nasjonale forventninger punkt 48, Statlige planretningslinjer for klima og energi punkt 4.3, formålsbestemmelsen og punkt 3.5 til statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, og revidert rundskriv T-2/16 om miljøforvaltningens innsigelsespraksis.

I vedtaket fra KDD tilhørende Bøylestad energipark fra juni 2024 står følgende om kommunens vurdering av ivaretagelse av blant annet myr: «*Kommunen meiner at gjennom å redusere arealet kan verknadane for naturen reduserast, ved at myr og dei mest verdifulle naturtypane kan takast ut og bli liggjande urørt.*»

Innenfor planområdet for Bøylestad energipark foreligger flere registreringer av viktige naturverdier, og innenfor området er det også større myrområder. Vi legger til grunn at videre planarbeid følger opp rammevilkårene som gjelder for planarbeidet som sier at viktige naturverdier skal hensyntas, og at konsekvensutredning for naturmangfold skal utarbeides før avgrensning av utbyggingsområdet. Videre skal det også utarbeides et klimaregnskap, som omfatter klimagassutslipp fra arealbruksendringer, samt transportutslipp knyttet til drifts- og anleggsfase. Vi viser også til SPR for KE, punkt 4.3, bokstav h, med krav om å vurdere om det kan produseres fornybar energi på området når det planlegges større utbyggingsområder.

Vi minner om at når kommunen skal ta stilling til om en reguleringsplan skal vedtas eller ikke, må kommunen alltid gjøre en selvstendig vurdering opp mot prinsippene i nml §§ 8-12. Vi gjør oppmerksom på at mangler i vurderingene av de miljørettslige prinsippene i nml. §§ 8-12, jf. § 7 kan innebære saksbehandlingsfeil.

Kjølevann

Vi viser til vedtak fra KDD og bestemmelser i kommuneplanens arealdel, og anser det som en vesentlig mangel ved planprogrammet at kjølevann, og problemstillinger knyttet til dette tema ikke er omtalt.

Vi legger til grunn at bestemmelser i kommuneplanens arealdel knytta til kjølevann følges opp, at konsekvensutredningen gjennomføres av personer med relevant fagkompetanse og at planarbeidet ikke åpner for tiltak som krever kjølevannsløsninger som medfører risiko for negativ påvirkning på

vannforekomster/naturmangfold i vann. I vårt brev av 25.09.22 omtalte vi tematikken og vi finner det relevant å gjengi følgende:

Videre er virksomhetenes kjølevannsbehov et krevende forhold som potensielt kan gi store negative virkninger for biologisk mangfold i vannforekomster i områdene dersom dette ikke løses på rett måte. Vi vurderer som en svakhet at man i konsekvensvurderingen verken har gjort noen beregninger av anslått kjølevannsbehov eller konkret vurdert av hvordan dette tenkes håndtert. Særlig kritisk er det å unngå en temperaturøkning i Nidelva. Vi gjør oppmerksom på at selv en temperaturøkning på 0,1 grader celsius om vinteren kan være veldig negativt for utviklinga av lakserogn i eventuelt influensområde i Nidelva. Men også for Mossevatnet, som nevnes i konsekvensutredningen som en utslippskilde for kjølevann, må alle utslippspunkter utredes med hensyn til konsekvensen av en temperaturøkning. For øvrig bemerkes at det er Miljødirektoratet som er forurensningsmyndighet når det gjelder å gi tillatelse til utslipp av kjølevann – ikke NVE som det heter i konsekvensutredningen. NVE er konsesjonsmyndighet for uttak av vann til bruk som kjølevann.

Vannmiljø og naturmangfold i vann

Vi viser til vannforskriften § 4, som fastsetter at alle vannforekomster skal beskyttes mot forringelse og oppnå minst god økologisk og kjemisk tilstand. Planområdet berører flere vannforekomster og ligger innenfor et nedbørsfelt som omfatter både Mossevatnet og tilhørende bekker. Disse er i dag klassifisert med god økologisk tilstand og udefinert kjemisk tilstand. Det er derfor avgjørende at tiltak ikke medfører forringelse av denne tilstanden. Etter vannforskriften § 12 må det vurderes om planlagte inngrep kan hindre at miljømålene nås.

Endringer i hydrologi, vannføringsforhold eller vannkjemi – for eksempel ved blottlegging av sulfidholdig berg eller partikkeltransport fra sprengning og løsmasser kan medføre forringelse og/eller ødeleggelse av vannmiljø og naturmangfold i vann. Se også avsnitt over om kjølevann. Vi legger til grunn at konsekvensutredningen for vannmiljø gjennomføres i tråd med vannforskriftens krav og metodikk i Miljødirektoratets veileder M-1941. Dette innebærer at økologisk tilstand og naturmangfold i vann vurderes samlet, og at påvirkninger på vannforekomstene – både midlertidige og varige – beskrives. Endringer i hydromorfologi er søknadspliktige og må inngå i utredningen. Tiltak som berører vassdrag er søknadspliktige og krever tillatelse etter særlover, uavhengig av reguleringsstatus.

Statsforvalteren minner om at alle bekker og innsjøer i området har stor verdi, og at Nidelva er lakseførende og kategorisert som vannforekomst av stor verdi. Det må derfor sikres at tiltak ikke fragmenterer leveområder eller hindrer vandring for fisk. Datagrunnlaget fra nasjonale databaser, herunder vann-nett.no og [NEVINA](#), skal benyttes for beregning av nedbørsfelt og vurdering av miljøtilstand.

Transportanalyse og mobilitet

Vi legger til grunn at det utarbeides transportanalyse, og at denne baseres på et grundig datagrunnlag/beregningsgrunnlag som tar utgangspunkt i de typer virksomheter, tiltak og aktiviteter

som planarbeidet for Bøylestad energipark åpner for. Transportanalysen må blant annet synliggjøre fremtidig transportbehov, transporttyper og transportmønstre. Det er viktig at transportanalysen ikke kun vurderer lokalveinettet, men også omfatter det regionale transportsystemet og veiforbindelsen nordøstover mot E18, langs Vålandsveien/Nes verk-veien. Analysen må kunne benyttes som kunnskapsgrunnlag i konsekvensutredning/vurdering av eksempelvis transportbehov, trafiksikkerhet og barn og unge, belastning på ulike veisystemer og omkringliggende områder, støy, og som grunnlag for å vurdere nødvendige dimensjoneringsklasser for adkomstveier.

Vi forutsetter at det utarbeides mobilitetsplan, og at denne omfatter strategier og tiltak for hvordan persontransport og eventuell også vare- og godstransport skal foregå mest mulig bærekraftig. Vi viser til denne forbindelse til statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet punkt 3.1 «Samordnet areal- og transportplanlegging: Utbyggingsmønster og transportsystem må samordnes for å oppnå løsninger som er arealeffektive, begrenser transportbehovet og legger til rette for kollektivtransport, sykkel og gange og fortetting rundt knutepunkter.»

Massehåndtering

Vi forventer at det redegjøres grundig for massehåndtering, herunder at det fremskaffes kunnskap om volum og type masser, og at det lages en plan for hvordan disse skal håndteres som bl.a. omfatter detaljerte planeringshøyder, massebalanse og varighet for anleggsperioden. Anleggsarbeidet, med omfattende masseuttak og -flytting, vil kunne endre den naturlige vannhusholdningen i området, og medføre økt flomrisiko nedstrøms, samt høy risiko for forringelse av viktige vannforekomster. Vi minner om at virkninger knyttet til massehåndtering må konsekvensutredes, og må ses i sammenheng med andre utredningstema. Vi forventer at det utredes ulike utbyggingsalternativer som synliggjør ulike løsninger for blant annet planeringshøyder og massebalanse.

Syredannende bergarter og avrenning

I et område med sulfidholdig berggrunn vil inngrep i berggrunnen kunne medføre forurenset (sur) avrenning. Det planlagte næringsområdet på Bøylestad og veistrekning der det planlegges utbedringer ligger innenfor nedbørsfeltet for sårbare resipienter, blant annet Nidelva som er lakseførende. Vi legger til grunn at det gjennomføres fullstendig geologisk kartlegging av berggrunnen og at prøvetaking forholder seg til ny kunnskap om hvordan testing for syredannende bergarter skal gjennomføres. Vi gjør oppmerksom på at metode for testing som er brukt tidligere viser seg å gi misvisende resultater. Vi gjør også oppmerksom på at tidligere gjennomførte tekniske løsninger for lokal håndtering av syredannende berggrunn viser seg å ikke være tilstrekkelig med hensyn til å unngå sur avrenning. Vi legger til grunn at bestemmelser i kommuneplanens arealdel knytta til sulfidholdig berggrunn følges opp.

Vi viser også til mangeårig statlig finansiert kalking av i Nidelva som har til hensikt å bedre miljøtilstanden i vassdraget. Kalkingsstasjonen (kalkdosereren) ligger langs Nidelva rett øst for Mossevannet. Det er avgjørende at planarbeidet ikke medfører forringelse av et vassdrag staten har brukt mange millioner kroner over mange år på å restaurere. Vi fraråder å åpne for tiltak som innebærer inngrep i områder med påvist sulfidholding berggrunn.

Det er kommunen som er forurensningsmyndighet, og vi minner om at det er kommunens ansvar å påse at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om forurensningsforhold, herunder at det gjennomføres nødvendig kartlegging og testing av berggrunnen. Vi ber kommunen ta kontakt med Statsforvalteren for å sikre at oppdatert kunnskap om test-metoder benyttes. Det er også kommunens ansvar å påse at foruensende masser, herunder masser bestående av syredannende berg, håndteres slik at forurensning unngås. Dersom det planlegges terrenginngrep i områder med påvist forekomst av syredannende berggrunn, må kommunen påse at det foreligger tiltaksplan for håndtering av syredannende masser ved offentlig ettersyn.

Konsekvenser for drikkevann

Vi legger til grunn at planarbeidets påvirkning på drikkevann utredes, og ber Froland kommune påse at Mattilsynet kontaktes for samråd og avklaring, og at de gis anledning til å uttale seg til planarbeidet. Av mottatt oppstartsmelding kan vi ikke se hvorvidt Mattilsynet har fått tilsendt saken.

Beredskap og ulykkesrisiko og ROS-analyse

Vi legger til grunn at anerkjent metodikk for ROS-analyse fra DSB benyttes. Klimaendringer/ klimatilpasning skal belyses i ROS-analysen, se i denne sammenheng blant annet www.klimatilpasning.no. Det må også tas en vurdering av hvordan klimaendringer kan påvirke risiko og sårbarheten og eventuelt forsterke risikomomentene i ROS-analysen.

Det er viktig at ROS-analysen vurderer risiko og sårbarhet for de ulike virksomhetstyper/ industri typer samt de alternative kjølevannsløsninger og mulige utbyggingsalternativer som planforslaget åpner for. Som nevnt i avsnitt over utgjør slike vurderinger av ulike fremtidige scenarier viktige kunnskap og er grunnleggende i beslutningsgrunnlaget prosesser, og ROS-analyse må omfatte vurderinger av risiko knyttet til intern drift herunder blant annet ved svikt i kjølevannsløsning, og dersom planforslaget åpner for ulike typer kjølevannsløsninger må disse vurderes konkret.

Vi legger til grunn at elektronisk kommunikasjon (e-kom) inngår som eget punkt i ROS-analysen, og at analysen vurderer risiko knyttet til svikt i elektronisk kommunikasjon (e-kom), og synliggjør konsekvenser ved bortfall eller svikt i e-kom-tjenester. Brann og eksplosjon, spredning av giftig gass, transport av farlig gods, trafikkulykker, fremkommelighet for utrykningskjøretøy, kraftforsyning og tilsiktede handlinger er eksempler på risikomomenter som må tas inn i ROS-analysen. Behov for befolkningsvarsling bør også vurderes.

Vi minner også om at resultatene/funn fra ROS-analysen skal integreres i konsekvensutredningen slik at det samlede konsekvensbildet blir tilgjengelig. Det er blant annet viktig at resultater fra ROS-analysen inngår som eget tema ved sammenstilling av konsekvenser i planbeskrivelsen, jf. KU-forskriften §§ 17 siste ledd og 21 første ledd. Resultatene fra analysen skal også inngå i vurderingsgrunnlaget ved vurdering av samlede virkninger av planen sett i lys av planer/tiltak i influensområdet, jf. forskriftens § 21 siste ledd. Vi minner om at resultatet fra analysen skal innarbeides i plan og bestemmelser, jf. pbl. § 4-3.

Vi gjør oppmerksom på at dersom det legges til rette for prosessindustri med storulykkespotensial må dette tas med i ROS-analysen, og vi viser til DSBs veileder.

Rundskriv T-2/16 - Miljøforvaltningens innsigelsespraksis

Vi viser til rundskriv T-2/16 *Miljøforvaltningens innsigelsespraksis* som klargjør hva som er spørsmål av nasjonal eller vesentlig regional betydning eller som av andre grunner er av vesentlig betydning på klima- og miljøområdet, og som kan gi grunnlag for innsigelser.

Medvirkning

Vi minner om pbl. § 5-1, som sier at enhver som fremmer planforslag skal legge til rette for medvirkning, og at kommunen skal påse at dette er oppfylt i planprosesser som utføres av andre offentlige organer eller private. Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, skal sikres gode muligheter for medvirkning på annen måte.

Vi viser til vår overordnede vurdering innledningsvis i dette brevet og gir faglig råd om at innspill til oppstartsmeldingene for de to planarbeidene svares ut samlet, og at videre opplegg for medvirkning gjennomføres i felleskap. Vi legger også til grunn at Tvedestrand og Arendal kommune involveres i planarbeidet.

AVSLUTTENDE VURDERING

Dette brevet beskriver en rekke tema og interesser som er å anse som vesentlige regionale og nasjonale interesser som Statsforvalteren har i oppgave å sikre at blir ivaretatt i planarbeidene. Dersom disse ikke i tilstrekkelig grad blir fulgt opp, vil vi vurdere å fremme innsigelse for å sikre at interessene ivaretas. Vi minner i den forbindelse også om departementets presisering om at innsigelser forankret i ny kunnskap ervervet gjennom planarbeidet, ikke kan anses som en omkamp etter bestemmelsene i pbl. § 5-5.

Av hensyn til en mest mulig smidig og forutsigbar planprosess, vil vi anbefale at kommunen melder planene opp i planforum, etter behov underveis i planarbeidet, men i alle fall før offentlig ettersyn.

Med hilsen

Thomas Christian Kiland-Langeland (e.f.)
seksjonsleder plan
Seksjon plan
Dokumentet er elektronisk godkjent

Heidi Johansen
seniorrådgiver

Mottakere:

NORCONSULT NORGE AS

AGDER FYLKESKOMMUNE

Postboks 788 Stoa

4809

ARENDAL

Kopi til:

ARENDAL KOMMUNE

Postboks 123

4891

GRIMSTAD

TVEDESTRAND KOMMUNE

Postboks 38

4901

TVEDESTRAND

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
(NVE)

Postboks 5091

0301

OSLO

STATENS VEGVESEN

Majorstua

Postboks 1010

2605

LILLEHAMMER

Nordre Ål

DIREKTORATET FOR MINERALFORVALTNING MED
BERGMESTEREN FOR SVALBARD

Ladebekken 50

7066

TRONDHEIM